

ارزیابی وبسایت‌های فارسی حوزه طب ایرانی - اسلامی بر اساس مقیاس WebMedQual

لیلا نعمتی انارکی^۱، سید احسان سیدان^۲، فاطمه نجات‌بخش^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: از آنجایی که پزشکی علم مبتنی بر شواهد است، نه تنها کادر درمانی بلکه عموم افراد زمانی که با بیماری روبه‌رو می‌شوند، به جستجو در اینترنت می‌پردازند تا بتوانند اطلاعاتی راجع به آن بیماری به دست بیاورند و درصدد درمان آن به روش‌های سنتی یا رایج هستند. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف ارزیابی و رتبه‌بندی وبسایت‌های حوزه طب ایرانی - اسلامی با استفاده از مقیاس WebMedQual انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه از نوع پیمایشی - توصیفی و نتایج آن از نوع کاربردی بود. برای جمع‌آوری داده‌ها، از سیاهه واری میبتی بر مقیاس استاندارد WebMedQual استفاده شد. جامعه اولیه مطالعه را ۹۷ وبسایت حوزه طب ایرانی - اسلامی تشکیل داد که پس از خروج تعدادی از آن‌ها به دلیل نرسیدن به حد نصاب امتیاز، ۷۴ وبسایت مورد ارزیابی قرار گرفت. حداکثر امتیاز برای وبسایت‌ها، ۸۳ و حداقل امتیاز، صفر بود. سوالات سیاهه واری تا انتهای بخش محرمانگی ۸۳ عدد بود که با اضافه شدن ۶ سؤال بخش تجارت الکترونیک (شاخص تکمیلی)، ۸۹ عدد شد. امتیاز قابل قبول برای وبسایت‌ها نیز ۴۱/۵ در نظر گرفته شد و نتایج به صورت میانگین امتیاز و نمره مطلوب ارائه گردید.

یافته‌ها: وبسایت‌ها از نظر شاخص‌های محتوای اطلاعات و اعتبار مطالب در حد متوسطی قرار داشتند. از نظر طراحی، دسترس‌پذیری و قابلیت استفاده «نسبتاً خوب»، از نظر پیوندها «تقریباً خوب»، از لحاظ شاخص پشتیبانی از کاربر «در حد متوسط» و از نظر محرمانگی «نسبتاً ضعیف» بودند. برترین وبسایت در حوزه طب ایرانی - اسلامی به وبسایت تندرستان با امتیاز ۷۲ اختصاص داشت.

نتیجه‌گیری: در مجموع، بیشینه وبسایت‌های این حوزه کیفیت متوسط رو به بالایی دارند. نتایج پژوهش حاضر وبسایت‌های معتبر حوزه را مشخص نمود و می‌تواند برای ایجاد فهرست موضوعی طب ایرانی - اسلامی با استفاده از قرار دادن لینک وبسایت‌ها مفید باشد.

واژه‌های کلیدی: ارزیابی؛ وبسایت؛ ارزیابی کیفی؛ پزشکی ایرانی - اسلامی؛ طب سنتی

پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۱/۲۸

دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۱۰/۶

ارجاع: نعمتی انارکی لیلا، سیدان سید احسان، نجات‌بخش فاطمه. ارزیابی وبسایت‌های فارسی حوزه طب ایرانی - اسلامی بر اساس مقیاس WebMedQual. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۹۶؛ ۱۴ (۲): ۷۸-۸۳

این حوزه‌ها، زمینه طب ایرانی - اسلامی است که سبب می‌شود کاربران نتوانند اطلاعات جامع و صحیح را به سادگی به دست آورند و با اطمینان آن را به کار برند. بنابراین، ارزیابی وبسایت‌های حوزه طب ایرانی - اسلامی برای استفاده کنندگان از این اطلاعات و رتبه‌بندی آن‌ها ضروری است تا وبسایت‌های دارای کیفیت مناسب را به آن‌ها معرفی نماید.

صفایی در مطالعه خود به ارزیابی کیفیت وبسایت‌های فارسی حوزه بیماری‌های پوست، مو و زیبایی بر اساس مقیاس WebMedQual پرداخت. بر

مقدمه

در دنیای کنونی، اینترنت به منزله منبع بزرگ اطلاعات شناخته می‌شود. با توجه به حجم انبوه اطلاعات موجود در اینترنت، بازیابی اطلاعات در این محیط دشواری‌های زیادی را به دنبال دارد. حجم زیاد اطلاعات باعث می‌شود که کاربران در به دست آوردن اطلاعات معتبر و دارای کیفیت در حوزه‌های مختلف با مشکل مواجه شوند و سردرگم شوند (۱). با افزایش امید به زندگی از یک سو انتظار بیماران برای افزایش کمیت و کیفیت خدمات و مراقبت‌های بهداشتی - درمانی افزایش می‌یابد و از سوی دیگر، تلاش‌ها برای کمک به دادن حق انتخاب به بیماران در مورد نوع مراقبت‌های بهداشتی خود با کاربرد رایانه و سایر فن‌آوری‌های الکترونیکی در زمینه ارائه خدمات بهداشتی و اطلاعات پزشکی رو به افزایش است (۲). در زمینه اطلاعات سلامت مبتنی بر وب، کیفیت اطلاعات به عنوان مسأله بنیادین محسوب می‌شود؛ چرا که با وجود کوشش برای استاندارد سازی اطلاعات سلامت در سایر رسانه‌ها، این اطلاعات در محیط وب هنوز با مشکلاتی در حیطه کیفیت، دقت، صحت و خوانایی روبه‌رو است (۳). امروزه همه سازمان‌ها، مراکز تحقیقاتی، دانشگاه‌ها و افراد حقیقی در تلاش هستند که با تأسیس پایگاه در محیط اینترنت، به تولید و ارائه خدمات مختلف بپردازند. بیشتر این مراکز پایگاه اینترنتی مخصوص به خود را دارند (۱). یکی از

مقاله حاصل پایان‌نامه کارشناسی ارشد با کد IUMS/SHMIS-۹۵/۹۲۱۱۵۲۹۲۰۴ می‌باشد که با حمایت دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شده است.

۱- استادیار، کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد، کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران (نویسنده مسؤول)

Email: seyyedanehsan@gmail.com

۳- استادیار، طب سنتی، گروه طب سنتی، دانشکده طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

بر اساس ۲۶ منبع و مقیاس‌های طراحی شده پیشین توسط متخصصان وبسایت طراحی شده است (۶). در طراحی مقیاس WebMedQual، سهولت پاسخ به سؤالات توسط کاربران مورد نظر با توجه به اطلاعات موجود در وبسایت‌ها در نظر گرفته شده است (۱۰). این ابزار شامل هشت بخش اصلی شامل شاخص‌های «محتوای اطلاعات، اعتبار مطالب، طراحی، پیوندها، دسترس‌پذیری و قابلیت استفاده، پشتیبانی از کاربر، محرمانگی و تجارت الکترونیک (تکمیلی)»، هشت بخش فرعی، ۹۵ قسمت و سه قسمت تکمیلی می‌باشد.

برای انتخاب وبسایت‌ها، کلید واژه‌های «پزشکی سنتی، طب سنتی، طب اسلامی و طب ایرانی-اسلامی» در موتورهای جستجوی Google و Yahoo مورد بررسی قرار گرفت. این کلید واژه‌ها بر اساس اصطلاح‌نامه پزشکی فارسی و سرعنوان‌های موضوعی پزشکی MeSH (Medical Subject Headings) انتخاب شد. در موتور جستجوی Google با استراتژی site: نتایج تا ۱۵ صفحه مورد بررسی قرار گرفت. در موتور جستجوی Yahoo نیز به همین صورت بررسی انجام گرفت و در واژه طب اسلامی تا ۱۳ صفحه نتیجه یافت شد. همچنین، اغلب پیوندهای وبسایت‌ها نیز بررسی گردید و پس از بررسی‌ها و مشورت با متخصص طب ایرانی-اسلامی، ۹۷ وبسایت تخصصی مربوط به موضوع پژوهش انتخاب شد. وبسایت‌های خبری، ویکی‌پدیا، وبلاگ‌ها (به جز چند مورد ویژه) و وبسایت‌هایی که به طور تخصصی به موضوع مورد نظر پرداخته بودند، از جامعه پژوهش حذف گردید. در نهایت، داده‌های مورد نظر با استفاده از سیاهه واری WebMedQual جمع‌آوری شد. با توجه به معیار کسب امتیاز حداقلی که برای هر وبسایت ۴۱/۵ در نظر گرفته شده بود، پس از خروج تعدادی از آن‌ها به دلیل نرسیدن به حد نصاب امتیاز، ۷۴ وبسایت مورد ارزیابی قرار گرفت.

سیاهه واری WebMedQual دارای ۸۹ سؤال بود که ۶ سؤال انتهایی به تجارت الکترونیکی اختصاص داشت و شامل همه وبسایت‌ها نمی‌شد و سؤال آخر آن نیز بخش تکمیلی بود و از این‌رو، تنها ۸۳ شاخص برای تمام وبسایت‌ها مورد بررسی قرار گرفت. هر یک از وبسایت‌های مورد بررسی با داشتن ویژگی خاص مندرج در سؤالات سیاهه واری، امتیاز ۱ و در صورت عدم وجود ویژگی، امتیاز صفر کسب نمودند. در مجموع سؤالات مقیاس به کار رفته در پژوهش، هفت سؤال مفهوم منفی داشتند و هر یک از وبسایت‌ها با داشتن آن ویژگی خاص، امتیاز صفر به دست آوردند. تعداد سؤالات مقیاس به کار رفته، ۸۳ مورد بود و حداقل امتیاز حاصل از این سیاهه، صفر و حداکثر امتیاز قابل کسب برای وبسایت‌ها ۸۳ در نظر گرفته شد. برای ارزیابی وبسایت‌ها بر اساس این مقیاس، از نظرات کتابدار و پزشک متخصص طب ایرانی-اسلامی استفاده گردید. امتیاز قابل قبول برای وبسایت‌ها نیز ۴۱/۵ به بالا (یعنی معادل نصف امتیاز) برآورد گردید. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی در نرم‌افزار Excel نسخه ۲۰۱۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

بر اساس یافته‌ها، وبسایت تندرستان بیشترین امتیاز را کسب کرد و در میان کل وبسایت‌ها به عنوان وبسایت برتر شناخته شد. ده وبسایت برتر در میان کل وبسایت‌ها که بالاترین امتیاز را کسب کرده‌اند، در جدول ۱ نمایش داده شده است.

این اساس، برترین وبسایت در حوزه پوست، مو و زیبایی «ایران فروم» با ۱۵۰ امتیاز و ضعیف‌ترین وبسایت نیز «مرکز تحقیقات پوست و سلول‌های بنیادی» با ۱۱۰ امتیاز بود. نتایج تحقیق وی بیان کرد که وبسایت‌های حوزه پوست، مو و زیبایی از کیفیت لازم برخوردار نیستند (۴). یافته‌های پژوهش ملکی نشان داد که اطلاعات وبسایت‌های فارسی در حوزه سرطان، کیفیت لازم را برای استفاده کاربران ندارند (۵). شهرزادی و همکاران به ارزیابی کیفیت وبسایت‌های فارسی حوزه اختلالات اضطرابی بر اساس مقیاس WebMedQual پرداختند. نتایج مطالعه آن‌ها حاکی از آن بود که میانگین امتیاز وبسایت‌های فارسی حوزه اختلالات اضطرابی در شش شاخص «محتوای اطلاعات، اعتبار مطالب، دسترس‌پذیری و قابلیت استفاده، پیوندها، پشتیبانی از کاربر و محرمانگی اطلاعات» ضعیف و کمتر از حد متوسط و تنها در شاخص «طراحی» بالاتر از حد متوسط می‌باشد (۶).

نتایج تحقیق Zhang و همکاران نشان داد که کیفیت محتوا (مانند دقت و کامل بودن) اغلب با استفاده از ابزار اختصاصی که بر اساس راهنمای پزشکی و کتاب‌های درسی طراحی شده است، ارزیابی می‌شود. نتایج ارزیابی آنان مشخص کرد که کیفیت اطلاعات سلامت در حوزه پزشکی و در سایت‌ها متغیر است (۷). در مطالعه Grohol و همکاران، نتایج کیفیت وبسایت بر حسب نوع اختلالات روانی متفاوت بود. وبسایت‌های مربوط به اسکیزوفرنی، اختلال دو قطبی و کج خلقی کیفیت بالایی داشتند و وبسایت‌های مربوط به ترس، اضطراب و اختلال هراس پایین‌تری را نشان دادند. در مجموع، از کل وبسایت‌های بررسی شده، ۶۷/۵ درصد دارای محتوای خوب یا برتر بودند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که وبسایت‌هایی که موتورهای جستجوی معروفی را در زمینه سلامت روانی می‌یابند، از کیفیت خوبی برخوردار هستند (۸). نتایج پژوهش Guada و Venable حاکی از آن بود که بسیاری از سایت‌های حوزه سلامت روان حاوی اطلاعات جامع و سودمندی بودند. همچنین، سایت‌های انتفاعی رتبه‌بندی بالاتری نسبت به سایت‌های غیر انتفاعی داشتند. ضمن این که ناهماهنگی بیشتری در سایت‌های غیر انتفاعی مشاهده شد (۹).

از آن‌جا که تاکنون پژوهش‌های اندکی در زمینه پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی حوزه طب ایرانی-اسلامی صورت گرفته است و آمار رسمی در مورد تعداد این پایگاه‌ها، تأثیرگذاری آن‌ها، موارد استفاده، کیفیت اطلاعات و میزان و نحوه انتقال اطلاعات در آن‌ها یافت نشد، ارزیابی آن‌ها از ابعاد مختلف ضروری به نظر می‌رسد. هدف از انجام پژوهش حاضر، شناسایی، ارزیابی و رتبه‌بندی وبسایت‌های حوزه طب ایرانی-اسلامی با استفاده از مقیاس WebMedQual بود.

روش بررسی

این پژوهش از نوع پیمایشی-توصیفی و نتایج آن از نوع کاربردی بود. جامعه پژوهش را وبسایت‌های فارسی حوزه طب ایرانی-اسلامی موجود در وب تشکیل داد که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی ایجاد شده بودند. وبسایت‌های مورد نظر شامل سه بخش دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و اشخاص حقیقی بودند. برای جمع‌آوری داده‌ها از سیاهه واری مبتنی بر مقیاس WebMedQual که توسط شهرزادی و همکاران بومی‌سازی شده بود (۶)، استفاده گردید. بر اساس مطالعه آنان، WebMedQual جامع‌ترین ابزار سنجش وبسایت‌های پزشکی به شمار می‌رود که تاکنون طراحی شده است. این مقیاس

بررسی حذف شدند و ۴۴ وبسایت باقی ماندند. در این دسته، بالاترین امتیاز مربوط به وبسایت طب برتر بود. ۲۰ وبسایت برتر این دسته در جدول ۴ نمایش داده شده است.

میانگین امتیازهای کل وبسایت‌ها در هر دسته محاسبه گردید. میانگین امتیاز وبسایت‌های دانشگاهی، مراکز تحقیقاتی و اشخاص حقیقی به ترتیب ۴۷/۴۵، ۵۴/۰۰ و ۴۸/۷۰ به دست آمد.

در هر سه دسته، میانگین هر شاخص نیز برای کل وبسایت‌های آن دسته به طور جداگانه محاسبه شد که نتایج آن در جدول ۵ ارائه شده است.

بحث

نتایج پژوهش حاضر نشان دهنده بالاتر بودن امتیاز وبسایت‌های مربوط به مراکز تحقیقاتی و پژوهشگاه‌ها می‌باشد که به معنای کیفیت بهتر این وبسایت‌ها در مقایسه با دو دسته دیگر است. وبسایت‌های مربوط به اشخاص حقیقی در رتبه دوم و وبسایت‌های دانشگاهی در رتبه سوم قرار داشت. همچنین، می‌توان گفت که مراکز تحقیقاتی و پژوهشگاه‌ها به علت تخصصی بودن مطالب و ماهیت پژوهشی از غنای بهتری برخوردار هستند.

بر اساس بررسی‌های انجام شده، وبسایت تندرستان بیشترین امتیاز را در میان هر سه دسته کسب کرد (امتیاز ۷۲) و به عنوان وبسایت برتر این حوزه شناخته شد. نتایج بررسی شاخص‌های مربوط به هر دسته نشان داد که مراکز تحقیقاتی در شاخص‌های «محتوای اطلاعات» و «طراحی» بالاترین امتیاز را به دست آوردند. در شاخص «اعتبار مطالب» و «دسترسی پذیری» وبسایت‌های دانشگاهی بالاترین امتیاز را به خود اختصاص دادند. در شاخص «پیوندها»، «پشتیبانی از کاربر» و «محرمانگی» نیز مراکز تحقیقاتی پیشرو بودند. در شاخص «تجارت الکترونیک» بیشترین امتیاز به دسته اشخاص حقیقی تعلق داشت.

جدول ۱: ده وبسایت برتر

نام وبسایت	امتیاز
مرجع طب سنتی ایران - تندرستان	۷۲
بوعلی دارو	۶۵
طب برتر	۶۴
انجمن علمی طب سنتی ایران	۶۳
انجمن تحقیقات طب سنتی ایران	۶۲
کیما مهر طب	۶۱
دکتر حسن اکبری	۶۱
طب شیعه	۵۹
سایت رسمی دکتر روازاده	۵۸
دکتر مسعود بلاغت‌نیا	۵۸

کل وبسایت‌های پژوهش حاضر به سه دسته دانشگاهی، مراکز تحقیقاتی و پژوهشگاه‌ها و اشخاص حقیقی تقسیم شد. ۱۷ وبسایت در دسته دانشگاهی قرار گرفت که پس از بررسی، ۶ وبسایت حداقل امتیاز را کسب نکردند و حذف شدند و مقایسه امتیاز ۱۱ وبسایت باقی‌مانده در جدول ۲ ارائه شده است. در این دسته، بیشترین امتیاز مربوط به وبسایت دانشکده طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی بود.

در دسته پژوهشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی نیز ۲۱ وبسایت شناسایی شد که از این تعداد، ۲ مرکز حذف گردید و ۱۹ مرکز باقی ماند. در این دسته، وبسایت تندرستان بالاترین امتیاز و وبسایت درمانگر کمترین امتیاز را به دست آورد که در جدول ۳ ارائه شده است.

دسته سوم شامل گروه اشخاص حقیقی بود که در این دسته ۵۵ وبسایت وجود داشت و از این تعداد، ۱۱ وبسایت حداقل امتیاز را کسب نکردند و از

جدول ۲: امتیاز شاخص‌های WebMedQual در دسته وبسایت‌های دانشگاهی

مجموع امتیاز	محرمانگی	پشتیبانی از کاربر	پیوندها	دسترسی پذیری	طراحی	اعتبار مطالب	محتوای اطلاعات	وبسایت‌های دانشگاهی
۵۶	۶	۶	۳	۶	۱۳	۸	۱۴	دانشکده طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۵۳	۳	۶	۳	۵	۱۲	۱۰	۱۴	مرکز تحقیقات طب سنتی و تاریخ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی استان فارس
۴۸	۳	۵	۳	۵	۱۱	۹	۱۲	دانشکده طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی تبریز
۴۹	۲	۶	۳	۵	۱۲	۱۰	۱۱	مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل
۴۴	۲	۵	۳	۴	۱۰	۹	۱۱	دانشکده طب سنتی بابل
۴۵	۳	۵	۳	۴	۱۲	۸	۱۰	دانشکده طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
۴۳	۲	۳	۱	۴	۱۳	۱۱	۹	دانشکده طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی قم
۵۱	۲	۶	۳	۴	۱۴	۹	۱۳	دانشکده سلامت و دین، دانشگاه علوم پزشکی قم
۴۵	۲	۷	۱	۴	۱۱	۹	۱۱	مرکز تحقیقات کارآزمایی بالینی طب سنتی، دانشگاه شاهد
۴۳	۲	۶	۳	۴	۱۰	۱۰	۸	دانشکده طب سنتی کرمان
۴۵	۲	۶	۳	۴	۱۱	۸	۱۱	ستاد گیاهان دارویی

جدول ۳: امتیاز شاخص‌های WebMedQual دسته وبسایت‌های مراکز تحقیقاتی و پژوهشگاه‌ها

مجموع امتیاز	تجارت الکترونیک	محرمانگی	پشتیبانی از کاربر	پیوندها	دسترس پذیری	طراحی	اعتبار مطالب	محتوای اطلاعات	وبسایت‌های پژوهشگاهی
۵۰	۲	۵	۶	۲	۳	۱۳	۸	۱۱	پزشک طب سنتی
۶۳		۸	۶	۳	۴	۱۴	۱۳	۱۵	انجمن تحقیقات طب سنتی ایران
۷۲		۱۰	۸	۳	۴	۱۶	۱۵	۱۶	مرجع طب سنتی ایران- تندرستان
۶۳	۴	۷	۷	۳	۴	۱۴	۱۱	۱۳	انجمن علمی طب سنتی ایران
۵۲	۲	۶	۶	۳	۳	۱۲	۱۲	۸	مؤسسه طب سنتی و حجامت آروین سلامت یار
۶۵	۳	۶	۸	۳	۵	۱۴	۱۲	۱۴	پوعلی دارو
۴۲		۳	۶	۳	۴	۱۰	۶	۱۰	پایگاه جامع اطلاع‌رسانی طب سنتی ایران
۵۱		۳	۶	۳	۴	۱۳	۱۰	۱۲	مرکز آموزشی و تحقیقاتی مرآت
۴۶		۴	۲	۳	۵	۱۳	۸	۱۱	طب اسلامی- آستان قدس رضوی
۵۴		۴	۲	۳	۴	۱۴	۱۱	۱۶	مجله طب سنتی اسلام و ایران
۵۶		۵	۶	۲	۵	۱۳	۱۱	۱۴	کلینیک بین‌المللی طب اسلامی ایرانی
۴۴		۲	۴	۲	۴	۱۱	۹	۱۲	کانون طب اسلامی- ایرانی دانشگاه علوم پزشکی شیراز
۵۵		۳	۷	۳	۴	۱۳	۱۱	۱۴	رهپویان سلامت آسمانی
۴۸		۴	۵	۲	۵	۱۱	۱۲	۹	پیک شفا
۵۲		۴	۶	۳	۴	۱۲	۱۲	۱۱	شرکت پیام‌آوران طب اسلامی
۵۴	۴	۷	۵	۳	۴	۱۱	۱۰	۱۰	سامانه جامع آموزش مداوم جامعه طب سنتی
۵۷		۴	۵	۳	۵	۱۳	۱۱	۱۶	فصلنامه علمی- پژوهشی طب مکمل دانشکده پرستاری و مامایی اراک
۵۱		۵	۵	۳	۳	۱۳	۹	۱۳	کتابخانه طب سنتی ایران
۵۲		۴	۶	۳	۳	۱۳	۱۰	۱۳	پژوهشکده اسلام و سلامت پایدار

اما نتایج مطالعه وی در دیگر شاخص‌ها در وضعیت ضعیف و نامطلوبی قرار داشت و نسبت به پژوهش حاضر کمی متفاوت بود.

نتایج پژوهش صفایی حاکی از آن بود که در بررسی شاخص‌های مختلف در سه شاخص طراحی، محتوا و محرمانگی (۴) نتایج مانند پژوهش حاضر بود.

جدول ۴: وبسایت‌های گروه اشخاص حقیقی

مجموع امتیاز	تجارت الکترونیک	محرمانگی	پشتیبانی از کاربر	پیوندها	دسترس پذیری	طراحی	اعتبار مطالب	محتوای اطلاعات	وبسایت‌های اشخاص حقیقی
۶۴	۴	۷	۷	۳	۴	۱۵	۱۱	۱۳	طب برتر
۶۱	۴	۸	۶	۲	۴	۱۳	۱۰	۱۴	کیمیا مهرطب
۶۱	۴	۸	۶	۲	۴	۱۴	۱۲	۱۱	دکتر حسن اکبری
۵۹		۵	۶	۳	۴	۱۴	۱۲	۱۵	طب شیعه
۵۸		۷	۵	۳	۴	۱۴	۱۴	۱۱	دکتر روازاده
۵۸	۳	۵	۶	۲	۴	۱۲	۱۲	۱۴	دکتر مسعود بلاغت‌نیا
۵۴		۴	۷	۳	۳	۱۳	۱۲	۱۲	دکتر میرغضنفری
۵۴		۵	۶	۳	۴	۱۴	۹	۱۳	طیب خراسان
۵۲		۶	۷	۲	۴	۱۳	۱۱	۹	حیات طیبه
۵۱	۴	۵	۴	۲	۴	۱۲	۱۰	۱۰	فروشگاه فرآورده‌های طب سنتی ایران
۵۰	۵	۵	۵	۳	۴	۱۱	۹	۸	پارسی طب
۵۰		۳	۵	۲	۴	۱۳	۱۱	۱۲	دکتر ناصری
۵۰		۵	۴	۳	۴	۱۳	۸	۱۳	طب اسلامی
۵۰		۵	۶	۳	۴	۱۴	۱۱	۷	مؤسسه طب سلامت آسمانی
۴۹		۵	۶	۲	۴	۱۲	۱۰	۱۰	دکتر اسلامی‌پور
۵۰		۳	۷	۲	۳	۱۲	۱۰	۱۳	دکتر افراسیابیان
۴۸		۴	۵	۳	۵	۱۲	۱۰	۹	دکتر حسن حاج‌طالبی
۴۸		۳	۵	۳	۴	۱۲	۱۱	۱۰	دکتر سید علی جوادی
۴۷		۳	۵	۳	۳	۱۳	۸	۱۲	عصر طب
۴۷		۳	۴	۳	۴	۱۱	۱۰	۱۲	طب و تهدید نرم

جدول ۵: میانگین امتیاز شاخص‌ها

شاخص دسته	محتوای اطلاعات	اعتبار مطالب	طراحی	دسترس پذیری	پیوندها	پشتیبانی از کاربر	محرمانگی	تجارت الکترونیک
دانشگاهی	۱۱/۲۰	۹/۱۸	۱۱/۷۲	۴/۴۵	۲/۶۰	۵/۵۴	۲/۶۰	-
مراکز تحقیقاتی	۱۲/۵۰	۱۰/۵۷	۱۲/۷۸	۴/۰۰	۲/۸۰	۵/۵۵	۴/۹۰	۳/۰۰
اشخاص حقیقی	۱۰/۷۷	۹/۳۱	۱۲/۴۳	۳/۷۰	۲/۵۰	۴/۹۵	۴/۰۰	۳/۶۰

شده است، اما در دو دسته نخست به دلیل محدودیت و تغییر کند این دو دسته، نتایج دقیق‌تر می‌باشد و قابلیت تعمیم بیشتری دارد.

نتیجه‌گیری

دستاوردهای تحقیق حاضر مبنای مناسبی برای برنامه‌ریزی و رتبه‌بندی وبسایت‌های حوزه طب ایرانی-اسلامی خواهد بود. از کاربردهای آن می‌توان به معرفی وبسایت‌های معتبر در حوزه طب ایرانی-اسلامی، کمک به پژوهشگران برای انتخاب وبسایت‌های برتر، کمک به طراحان وبسایت‌ها برای الگو قرار دادن وبسایت‌های منتخب و ساختن نمونه‌های بهبود یافته و کامل و همچنین، ایجاد فهرست موضوعی طب ایرانی-اسلامی با استفاده از قرار دادن لینک وبسایت‌ها اشاره کرد.

پیشنهادها

پیشنهاد می‌شود که طراحان وبسایت‌های طب ایرانی-اسلامی به ویژه در بخش دانشگاهی، توجه بیشتری نسبت به محتوا و مطالب وبسایت‌ها داشته باشند و وبسایت‌ها از نظر پشتیبانی از کاربر و محرمانگی تقویت شوند.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از تمامی کسانی که در انجام مطالعه حاضر همکاری نمودند، تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

نتایج پژوهش ملکی نشان داد که وبسایت‌های حوزه سرطان فقط در دو شاخص «محتوای اطلاعات و طراحی» مناسب بودند و امتیاز بالاتری از نصف امتیاز مطلوب کسب کردند و در بقیه شاخص‌ها امتیاز آن‌ها کمتر از امتیاز مطلوب بود (۵) که نتایج تا حدودی با پژوهش حاضر همسو بود. نتایج شاخص‌های مطالعه حاضر در مقایسه با نتایج پژوهش شهرزادی و همکاران (۶) بسیار مطلوب‌تر بود؛ چرا که در تحقیق آن‌ها میانگین امتیاز وبسایت‌ها در شش شاخص «محتوای اطلاعات، اعتبار مطالب، دسترس‌پذیری و قابلیت استفاده، پیوندها، پشتیبانی کاربر و محرمانگی اطلاعات» ضعیف و کمتر از حد متوسط و تنها در شاخص طراحی بالاتر از حد متوسط بود (۶).

نتایج پژوهش Grohol و همکاران بیان‌کننده آن بود که وبسایت‌های حوزه سلامت روان موجود در اینترنت از کیفیت مناسبی برخوردار هستند (۸) که با یافته‌های تحقیق حاضر همخوانی داشت. مطالعه Zhang و همکاران به صورت مرور نظام‌مند انجام شد و کیفیت اطلاعات سلامت برای مصرف‌کنندگان را ارزیابی نمود (۷) که شباهت نتایج آن به پژوهش حاضر در زمینه متغیر بودن کیفیت اطلاعات سلامت در حوزه پزشکی بود. نتایج مطالعه Venable و Guada (۹) تا حدودی با مطالعه حاضر هم‌راستا بود و نشان داد که وبسایت‌های انتفاعی و غیر انتفاعی از کیفیت مطالب خوبی برخوردار هستند و از نظر رتبه‌بندی، وبسایت‌های انتفاعی بالاتر از وبسایت‌های غیر انتفاعی قرار دارند.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به این نکته اشاره کرد که نتایج را به ویژه در دسته سوم که مربوط به وبسایت‌های اشخاص حقیقی است، نمی‌توان به کل وب تعمیم داد؛ چرا که داده‌های مطالعه در زمان مشخصی ثبت

References

1. Doroudi F. Improved information retrieval on the internet. Faslnameh Ketab 2007; 18(1): 13-30. [In Persian].
2. Ybarra M, Suman M. Reasons, assessments and actions taken: sex and age differences in uses of Internet health information. Health Educ Res 2006; 23(3):512-21.
3. Safaei P. Evaluating the quality of Persian hair, skin and cosmetic diseases websites based on the WebMedQual criteria in 2016 [MSc Thesis]. Tehran, Iran: Tehran University of Medical Sciences; 2017. [In Persian].
4. Maleki M. Quality evaluation of Persian cancer websites by WebMedQual scale [MSc Thesis]. Tehran, Iran: Iran University of Medical Sciences; 2016. [In Persian].
5. Shahrzadi L, Mojiri S, Zahedi R, Janatian S, Ashrafi H, Shahrzadi Z, et al. Evaluation of Persian anxiety disorders websites by WebMedQual scale. Health Inf Manage 2014; 11(6): 743-59. [In Persian].
6. Zhang Y, Sun Y, Xie B. Quality of health information for consumers on the web: A systematic review of indicators, criteria, tools, and evaluation results. J Assoc Inf Sci Technol 2015; 66(10): 2071-84.
7. Grohol JM, Slimowicz J, Granda R. The quality of mental health information commonly searched for on the Internet. Cyberpsychol Behav Soc Netw 2014; 17(4): 216-21.
8. Guada J, Venable V. A comprehensive analysis of the quality of online health-related information regarding schizophrenia. Health Soc Work 2011; 36(1): 45-53.
9. Provost M, Koopalum D, Dong D, Martin BC. The initial development of the WebMedQual scale: Domain assessment of the construct of quality of health web sites. Int J Med Inform 2006; 75(1): 42-57.

Evaluation of Iranian-Islamic Medicine Websites Using WebMedQual Scale

Leila Nemati-Anaraki¹, Seyed Ehsan Seyyedani², Fatemeh Nejatbakhsh³

Original Article

Abstract

Introduction: Since the science of medicine is based on observation, in addition to medical personnel, the general public also searches the internet when faced with a certain disease in order to gather information about that disease and attempt to treat it through traditional or modern methods. The purpose of this study was to rank Iranian-Islamic medicine websites using WebMedQual scale.

Methods: This was a descriptive survey with applied results. To gather the necessary data, a checklist was used based on the standard WebMedQual scale. The initial study population consisted of 97 Iranian-Islamic medicine websites. After eliminating websites below a certain quality threshold, a total of 74 websites were evaluated. The minimum and maximum possible scores in the checklist were 0 and 83 points, respectively. There are a total of 89 questions in the checklist; 83 until the end of the confidentiality section and 6 questions regarding e-commerce. The acceptable score for websites was 41.5. The results are presented as mean score and optimal score.

Results: The results indicate that the websites were average in terms of content and credibility, relatively good in terms of design, accessibility, and usability, almost good in terms of links, moderate in terms of user support, and relatively weak in terms of confidentiality. The best Iranian-Islamic medicine website was Tandorostan with a total score of 72.

Conclusion: It can be concluded that the majority of websites in this area have moderate to high quality. These results identified credible websites in medicine and can be used to create a subject list of Iranian-Islamic websites.

Keywords: Evaluation; Qualitative Evaluation; Iranian-Islamic Medicine; Traditional Medicine

Received: 26 Dec., 2016

Accepted: 17 Apr., 2017

Citation: Nemati-Anaraki L, Seyyedani SE, Nejatbakhsh F. **Evaluation of Iranian-Islamic Medicine Websites Using WebMedQual Scale.** Health Inf Manage 2017; 14(2): 78-83.

Article resulted from MSc thesis No. IUMS/SHMIS-95/9211529204 funded by Iran University of Medical Sciences.

1- Assistant Professor, Medical Library and Information Sciences, Department of Medical Library and Information Sciences, School of Management and Medical Informatics, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2- MSc Student, Medical Library and Information Sciences, Department of Medical Library and Information Sciences, School of Management and Medical Informatics, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran (Corresponding Author) Email: seyvedanehsan@gmail.com

3- Assistant Professor, Traditional Medicine, Department of Traditional Medicine, School of Traditional Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran